

การศึกษาเปรียบเทียบคำบุพบทในภาษาจีนกลางที่สื่อ ความหมายเทียบได้กับคำว่า “จาก” ในภาษาไทย

ภูวเมษฐ์ เลาบรรเทรฐ¹

บทคัดย่อ

คำบุพบทในภาษาจีนกลางที่สื่อความหมายเทียบได้กับคำว่า “จาก” ในภาษาไทยนั้นมีอยู่หลายคำ ผู้วิจัยจึงเลือกมาศึกษาจำนวน 6 คำ ได้แก่ คำ “從” คำ “由” คำ “自” คำ “打” คำ “向” และคำ “於” คำบุพบทในภาษาจีนกลางทั้ง 6 คำนี้ บางคำอาจใช้แทนกันได้ได้ในบางกรณี เนื่องจากมีความหมายใกล้เคียงกัน แต่คำบุพบทจีนทั้ง 6 คำนี้ก็มีความต่างเนื่องจากมีขอบเขตความหมายไม่เท่ากัน บทความนี้จึงมุ่งศึกษาขอบเขตความหมายของคำบุพบทในภาษาจีนกลางทั้ง 6 คำข้างต้น และเปรียบเทียบความแตกต่างของแต่ละคำ โดยนำตัวอย่างประโยคมาศึกษาและวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจลักษณะการใช้ได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ การศึกษาเปรียบเทียบ คำบุพบทภาษาจีนกลาง จาก

¹นิสิตหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. บทนำ

ผู้วิจัยได้ศึกษาคำرایยากรณ์จีน “實用現代漢語語法” ของ หลิวเยว่หฺวา (劉月華) พบหัวข้อคำพบพจนานุกรมประเภทคำพบพจนานุกรมสถานที่ (空間介詞) ในภาษาจีนซึ่งมีทั้งสิ้น 11 คำ และใน 11 คำนี้มีคำพบพจนานุกรม 6 คำ ที่แปลเป็นคำ “จาก” ได้ ได้แก่ คำ “從” คำ “由” คำ “自” คำ “打” คำ “向” และคำ “於” (劉月華, 2001: 264) ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้²

1) 人們從四面八方擁進廣場。

ผู้คนจากทั่วทุกสารทิศต่างหลั่งไหลเข้ามาในลานจัตุรัส

2) 不穩定局面多半是由戰爭對經濟的影響造成的。

ความไม่มีเสถียรภาพในหลาย ๆ ด้านเกิดจากผลกระทบ
ของสงครามทางเศรษฐกิจ

3) 與會代表來自世界各地。

ผู้แทนการประชุมจากทั่วทุกมุมโลก

4) 俺打山東老家來。

ฉันมาจากบ้านเกิดที่ซานตง

5) 多向他討教請益。

ขอคำแนะนำที่เป็นประโยชน์จาก (กับ) เขาให้มาก

² ตัวอย่างประโยคทั้งหมดในบทความนี้นำมาจากหนังสือ 實用現代漢語語法 (增訂本) ของ 劉月華、潘文娛 และ 故韓 หนังสือ對外漢語常用詞語對比比例釋 ของ 盧福波 หนังสือ對外漢語教學使用語法 ของ 盧福波 และเว็บไซต์ <http://www.iciba.com>

6) 天才出於勤奮。

พรสวรรค์เกิดจากความขยันหมั่นเพียร

จากตัวอย่างประโยคที่ยกมานี้ จะเห็นได้ว่า คำบุพบทภาษาจีนที่มีตำแหน่งของคำเหมือนกัน ได้แก่ คำ “從” คำ “由” คำ “打” และคำ “向” ซึ่งล้วนทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของภาคแสดง ส่วนคำ “自” และคำ “於” นั้น จะทำหน้าที่เป็นส่วนเสริมกริยาเมื่อเปรียบเทียบกับประโยคภาษาไทยแล้ว พบว่าคำ “自” และคำ “於” มีความหมายและตำแหน่งตรงกัน นอกจากนี้เราอาจใช้คำ “自” แทนคำ “於” ในประโยค 6 ได้ แต่ไม่สามารถใช้คำ “於” แทนคำ “自” ในประโยค 3 ได้ สำหรับคำ “從” คำ “由” คำ “打” และคำ “向” ที่ถึงแม้จะมีความคล้ายกันในด้านตำแหน่ง แต่ก็มิอาจใช้แทนกันได้ทุกกรณี เนื่องจากคำที่บอกสถานที่มีความต่างกันในเรื่องของนัยยะอยู่หลายประการ อาทิ คำ “由” และคำ “向” ในประโยค 2 และประโยค 5 ซึ่งสามารถใช้คำ “จาก” เทียบเคียงความหมายในประโยคภาษาไทยได้ แต่ก็ไม่สามารถใช้คำ “從” แทนที่ได้ เนื่องจากความแตกต่างทางด้านระดับภาษาและความแตกต่างในด้านของขอบเขตความหมาย คำ “自” และคำ “於” ในประโยค 3 และประโยค 6 ที่มีตำแหน่งอยู่หลังคำกริยาทำหน้าที่เสมือนส่วนเสริมกริยา ก็สามารถใช้คำ “จาก” เทียบเคียงความหมายได้ แต่ก็ไม่สามารถใช้คำ “從” แทนที่ได้ เนื่องจากข้อจำกัดทางไวยากรณ์ ส่วนคำ “打” ในประโยค 4 แม้ว่าจะ

สามารถใช้คำ “從” แทนที่ได้ แต่ก็เป็นการแทนที่ที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นภาษาถิ่นทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศจีน จากประโยคนี้จะพบคำ “俺” ที่แปลว่า “我 (ฉัน)” ซึ่งเป็นภาษาถิ่นเช่นเดียวกับคำ “打” ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในลักษณะเดียวกัน

จากตัวอย่างประโยคข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเลือกใช้คำบุพบทจีนในเงื่อนไขที่ต่างกัน ได้แก่ เงื่อนไขทางไวยากรณ์ (ตำแหน่งของคำในประโยค) เงื่อนไขทางอรรถศาสตร์ (ขอบเขตของความหมายที่ไม่เท่าเทียม) เงื่อนไขทางระดับภาษา (ภาษาพูดและภาษาเขียน) เงื่อนไขทางลักษณะภาษา (ภาษามาตรฐาน และภาษาถิ่นที่มีอิทธิพลต่อภาษามาตรฐาน) แต่ทุกประโยคก็สามารถใช้คำ “จาก” มาเทียบเคียงความหมายได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบ และแยกความเหมือนและความต่างออกมาให้ชัดเจนเพื่อให้ผู้เรียนและผู้สนใจได้เข้าใจถึงความหมายและหลักการใช้ได้ดียิ่งขึ้น

2. การจำแนกคำบุพบทจีนที่สื่อความหมายว่า “จาก” ในภาษาไทยในด้านต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น คำบุพบทจีนที่สื่อความหมายเทียบได้กับคำว่า “จาก” นั้น มีอยู่คำ 6 คำ ได้แก่ คำ “從” คำ “由” คำ “自” คำ “打” คำ “向” และคำ “於” โดยแต่ละคำจะวิเคราะห์ให้

ความแตกต่าง 4 ด้าน ได้แก่ ความหมาย การใช้ ลำดับคำ และระดับภาษา ดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 คำ “從”

เนื่องจากคำ “從” เป็นคำที่มีขอบเขตความหมายกว้าง ผู้วิจัยจึงใช้เป็นคำตั้งต้นเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคำบุพบทอื่นๆ ที่มีความหมายในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าคำ “從” สามารถเทียบความหมายกับคำ “จาก” ในภาษาไทยได้เกือบทุกกรณี

คำ “從” ที่มีความหมายว่า “จาก” นั้น ทำหน้าที่บอกจุดเริ่มต้นของสถานที่ (空間的起點) ทั้งที่เป็นรูปธรรม เช่น 他姐姐從英國來了。(พี่สาวเขามาจากประเทศอังกฤษแล้ว) และนามธรรม เช่น 不論做什麼事，都要從實際出發。(ไม่ว่าทำอะไรก็ตาม ล้วนต้องเริ่มต้นจากความเป็นจริง) ใช้บอกจุดเริ่มต้นของการพัฒนา การเปลี่ยนแปลง และขอบเขตที่เกี่ยวข้องถึง (事物涉及的範圍或發展變化的起點) เช่น 小剛從一個不懂事的孩子成長為大學生了。(จากเด็กไร้เดียงสาคนหนึ่ง เลี้ยงจนโตเป็นนักศึกษาแล้ว) บอกสถานที่หรือเส้นทางที่ผ่าน (通過的處所或路線) เช่น 我從這裏路過，看到這個少年躺在地上動不了了。(ฉัน

¹อ้างอิงการวิเคราะห์และยกตัวอย่างประโยคมาจากหนังสือ 實用現代漢語語法 (增訂本) ของ 劉月華、潘文娛 และ 故韡 หน้า 271-277 และหนังสือ 現代漢語語法教程 ของ 丁崇明 หน้า 149-152

เคยผ่านทางจากตรงนี้ เห็นเด็กวัยรุ่นคนหนึ่งนอนแน่นิ่งอยู่บนพื้น)
บอกแหล่งที่มาทั้งที่เป็นรูปธรรม (來源) เช่น 山洞裏的二氧化碳
是從哪兒來呢? (ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในถ้ำภูเขามาจาก
ไหน) และนามธรรม (依據) เช่น 從這件小事, 我們深深體會到
他對青年人的關懷和愛護。(จากเรื่องเล็กน้อยนี้ พวกเราสัมผัสได้
อย่างลึกซึ้งถึงความรัก ความห่วงใยของเขามีต่อคนหนุ่มสาว)

อย่างไรก็ตาม บางประโยคเมื่อใช้คำ “จาก” แล้ว อาจดูไม่
สอดคล้องกับการใช้ภาษาไทยตามความนิยม หรือไม่เหมาะสมตาม
บริบททางความหมาย จึงควรใช้คำอื่นแทน ดังนี้

คำ “แต่” คำ “ตั้งแต่” และคำ “นับตั้งแต่” ใช้สำหรับบอก
จุดเริ่มต้นของเวลา (時間的起點) เช่น 她從昨天下午開始就有點
不舒服。(เขาเริ่มมีอาการไม่สบายตั้งแต่เมื่อวานตอนบ่าย) และ
จุดเริ่มต้นของการพัฒนา การเปลี่ยนแปลง และขอบเขตที่เกี่ยวข้อง
ถึง เช่น 我們應該深刻地注意解決群眾生活的問題, 從土地、勞動
問題, 到柴米油鹽問題。(พวกเราควรเอาใจใส่แก้ไขปัญหาการ
ดำรงชีพของมวลชนตั้งแต่ปัญหาที่ดิน แรงงาน ตลอดถึงปัญหาปาก
ท้องอย่างลึกซึ้ง)

คำ “อาศัย” โดยส่วนใหญ่จะใช้บอกเส้นทางที่ผ่าน บางครั้งก็
สามารถใช้คำ “จาก” ได้เช่นกัน เช่น 這兒有一條小路, 狼也許從小
路逃走了。(ที่นี่มีถนนเส้นเล็ก ๆ เส้นหนึ่ง บางทีหมาป่าอาจอาศัย
ถนนเส้นนี้หนีไปแล้ว)

คำ “從” ยังสามารถใช้คู่กับคำอื่นได้ จนกลายเป็นคู่คำตายตัว เช่น “從……到……”、“從……起”、“從……以來”、“從……往……”、“從……來說”、“從……來看” เป็นต้น เมื่อคำ “從” ประกอบคู่กับคำอื่นด้วย จะทำให้ความหมายแตกต่างกันไป ดังนี้

“從……到……” บอกขอบเขตของเวลาและสถานที่ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสิ้นสุดทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีความหมายว่า “จาก...ถึง...” หรือ “จาก...เป็น...” ในที่นี้คำ “從” ใช้คำ “จาก” เทียบความหมายได้เพียงคำเดียว และเป็นคำบอกจุดเริ่มต้น ส่วนคำ “到” มีความหมายว่า “ถึง” หรือ “เป็น” เป็นคำบอกจุดสิ้นสุด เช่น 海風，從八級到九級，又從九級到十級。(ลมทะเลจากระดับแปดเป็นระดับเก้า จากระดับเก้าเป็นระดับสิบ) 這條高速公路是從三元橋到首都國際機場，全長十五公里。(ทางด่วนจากซานเยวี่ยนเจียวถึงสนามบินนานาชาติเส้นนี้ มีความยาวทั้งสิ้น ๑๕ กิโลเมตร)

“從……起” หรือ “從……開始” ใช้บอกเวลา มีความหมายว่า “เริ่มจาก...” “นับจาก...” “จาก...ไป” “ตั้งแต่...เป็นต้นไป” “นับตั้งแต่...เป็นต้นไป” หรือ “นับแต่...ไป” เช่น 從今天起，我就要在中國學習、生活了。(ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ฉันก็ต้องเรียนและใช้ชีวิตที่ประเทศจีนแล้ว)

“從……以來” ใช้บอกเวลาที่เริ่มต้นกระทำในอดีตต่อเนื่อง
เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความหมายว่า “ตั้งแต่...(เป็นต้น) มา”
“นับตั้งแต่...(เป็นต้น)มา” หรือ “แต่...มา” ซึ่งความหมายดูเหมาะสม
กว่าการใช้คำ “จาก” เช่น 從開學以來，我還沒有請過假。(ตั้งแต่
เปิดเรียนมา ฉันยังไม่เคยลา)

“從……以後” ใช้บอกเวลาหรือการกระทำในปัจจุบันและ
ต่อเนื่องไปถึงอนาคต มีความหมายว่า “นับแต่...(เป็นต้น) ไป” หรือ
“หลังจากนี้...(เป็นต้น)ไป” โดยคำ “從” จะมีความหมายว่า “นับ
แต่” “นับตั้งแต่” “ต่อแต่” หรือ “แต่” โดยในกรณีนี้สามารถละคำ
“從” ได้ เช่น (從) 今以後，我決定不再工作。(นับแต่นี้ไป ฉัน
ตัดสินใจที่จะไม่ทำงานอีกต่อไป)

“從……來說 (說來)” หรือ “從……來看” ใช้บอกที่มา
หรือสิ่งที่จะกล่าวถึง มีความหมายว่า “เมื่อกล่าวถึง...” หรือ
“สำหรับ...” โดยคำ “從” กับคำ “來說 (說來)” และคำ “來
看” จะรวมความหมายเป็นความหมายเดียวในภาษาไทย เช่น 從養
蠶的季節來說，有春蠶、夏蠶、秋蠶之分。(เมื่อกล่าวถึงฤดูกาล
เลี้ยงไหม สามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่ การเลี้ยงไหมช่วงฤดู
ใบไม้ผลิ การเลี้ยงไหมช่วงฤดูร้อน และการเลี้ยงไหมช่วงฤดูใบไม้
ร่วง)

เมื่อกล่าวถึงลำดับคำในประโยค คำ “從” จะใช้ร่วมกับกรรมของบุพบท ประกอบรวมเป็นบุพบทวลี ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของภาคแสดง

เนื่องจากคำ “從” เป็นคำที่กินความหมายกว้างและใช้กันอย่างกว้างขวาง คำ “從” จึงสามารถใช้ได้ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน (李衛中, 2009: 111)

2.2 คำ “由”

คำ “由” มีความหมายคล้ายกับคำ “從” บางครั้งสามารถใช้แทนกันได้ ในกรณีที่ใช้บอกจุดเริ่มต้นของสถานที่ เช่น 他們是搭乘由雅典直飛這裡的航班過來的。(พวกเขาโดยสารสายการบินตรงมาจากกรุงเอเธนส์) บอกจุดเริ่มต้นของเวลา เช่น 由上午九點到下午三點, 使他們對外辦公的時間。(ตั้งแต่เวลาเก้าโมงเช้าถึงบ่ายสามโมงเป็นเวลาที่เขาปฏิบัติงานนอกสถานที่) บอกจุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาของสิ่งต่าง ๆ หรือขอบเขต เช่น 八十年代, 我和高力在同一單位工作, 由認識到相愛。(ตั้งแต่ยุคปี 1980 เป็นต้นมา ฉันและเกาลีทำงานในหน่วยงานเดียวกัน จากที่รู้จักกันก็กลายเป็นความรักกัน) และบอกที่มา เช่น 魯多 (Ludo) 是由一種古印度競賽遊戲演變而來的。(ลูโด เป็นเกมชนิดหนึ่งที่พัฒนามาจากเกมการแข่งขันของอินเดียโบราณ) แต่มีข้อแตกต่างจากคำ “從” คือ คำ “由” เป็นคำที่คงอยู่มาจากภาษาจีนโบราณ ปัจจุบันนิยมใช้ใน

ภาษาระดับทางการ (盧福波, 2003:105) คำ “由” ยังสามารถบอกผู้กระทำ (施事者) เช่น 祇要爺爺同意, 爹的說服工作由我來做。(แต่คุณปู่เห็นด้วย เรื่องการเกลี้ยกล่อมของพ่อให้เป็นหน้าที่ของผม (กระทำโดยผม)) บอกสาเหตุ (原由) เช่น 孩子由感冒引起了肺炎。(จากที่เด็กเป็นหวัดส่งผลให้ปอดบวม) และบอกส่วนประกอบ (憑借) มักตามด้วยคำคู่ 2 แบบ ได้แก่ “由……組成” หรือ “由……構成” เช่น 這些星星是由非常稀薄的氣體狀態的物質組成的。(ดาวเหล่านี้ประกอบด้วยวัตถุที่มีสถานะเป็นก๊าซอันเบาบาง) สำหรับกรณีนี้ นอกจากจะแปลว่า “ประกอบด้วย” ยังอาจแปลแบบรักษาโครงสร้างเดิมว่า “ประกอบขึ้นจาก” ได้อีกด้วย ส่วนคำ “從” ไม่สามารถใช้บอกส่วนประกอบ สาเหตุ และผู้กระทำได้ (盧福波, 2003:107) คำ “由” ที่ใช้ในความหมายลักษณะนี้มักใช้ภาษาไทยว่า “ด้วย” หรือ “โดย” เช่น 這是可以由你自己作主的事。(นี่คือเรื่องที่คุณต้องตัดสินใจด้วยตนเอง) ส่วนการบอกสาเหตุ อาจใช้คำว่า “จาก” หรือ “โดย” ได้ เช่น 不穩定局面多半是由戰爭對經濟的影響造成的。(ความไม่มีเสถียรภาพในหลาย ๆ ด้านเกิดขึ้นจาก (โดย) ผลกระทบของสงครามทางเศรษฐกิจ)

คำ “由” มีหน้าที่การใช้คล้ายกับคำ “從” ลำดับคำของคำ “由” ก็มีตำแหน่งเหมือนกับคำ “從” กล่าวคือ ทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของภาคแสดง (李衛中, 2009:109-112)

อนึ่ง เรามักเห็นคำ “由” ประกอบอยู่ในสำนวนหรือวลีต่าง ๆ เช่น “由表及裏 (จากนอกถึงใน)” “由淺入深 (จากตื้นสู่ลึก)” “由此及彼 (จากตรงนี้ถึงตรงนั้น)” “由此可見 (จากตรงนี้จะเห็นได้ว่า)” “由此看來 (ดูจากตรงนี้)” “由此往前 (จากตรงนี้ตรงไปข้างหน้า)” “由衷感謝 (ขอบคุณจากใจจริง)” จะเห็นได้ว่า คำประกอบหลังคำ “由” นั้น เป็นลักษณะภาษาเขียนทั้งสิ้น การใช้คำ “由” จึงมักใช้ในระดับภาษาเขียน หรือข้อความที่เป็นทางการ

2.3 คำ “自”

คำ “自” มีความหมายเหมือนกับคำ “從” โดยทั่วไปสามารถใช้แทนกันได้ แต่ต่างกันที่คำ “自” ใช้ในขอบเขตที่แคบกว่ามาก กล่าวคือ ต้องใช้บอกจุดเริ่มต้นและจบลงด้วยจุดสิ้นสุด และบอกจุดเริ่มต้นของการกระทำที่ดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันเสมอ จะใช้คำ “自” ในประโยคที่มีจุดใดจุดหนึ่งเพียงจุดเดียวไม่ได้ (盧福波, 2011: 211) เช่น 自下而上進行選舉。(ผู้คนที่ตั้งระดับล่างจนถึงระดับบนล้วนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) 自去年六月以來，該國的失業率一直在不斷上昇。(ตั้งแต่เดือนมิถุนายนปีที่แล้ว เป็นต้นมา อัตราการว่างงานของประเทศได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง)

คำ “自” นอกจากจะวางอยู่ตำแหน่งเดียวกับคำ “從” และคำ “由” แล้ว ยังสามารถวางไว้หลังคำกริยาเพื่อทำหน้าที่เป็นส่วน

เสริมกริยาได้อีกด้วย โดยทั่วไปจะอยู่หลังคำกริยาพยางค์เดียว ในกรณีนี้จะใช้บอกแหล่งที่มาทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (盧福波, 2003:105) เช่น 目前, 這項試驗受到了來自各方面的歡迎。(ปัจจุบัน การทดลองนี้ได้รับการตอบรับจากทุกด้าน) 她一聲聲的道謝完全發自內心深處。(คำขอบคุณทุกคำของเขาล้วนออกมาจากใจจริงอย่างลึกซึ้ง)

คำ “自” เป็นภาษาเขียนและนิยมใช้ในระดับทางการ เนื่องจากคำ “自” เป็นภาษาโบราณที่ยังมีอิทธิพลต่อภาษาปัจจุบัน (李衛中, 2009: 111) บางครั้งจะเห็นคำ “自” อยู่ในสำนวนหรือวลีโดยที่หลังคำ “自” ก็มีลักษณะเป็นภาษาเขียนเช่นกัน เช่น 自幼習武 (รำเรียนศิลปะป้องกันตัวมาแต่เล็ก) เป็นต้น

2.4 คำ “打”

คำ “打” เป็นอีกคำหนึ่งที่มีความหมายเหมือนกับคำ “從” บางครั้งสามารถใช้แทนกันได้ เช่น 花瓶裏的花是打哪兒插來的? (ดอกไม้ที่อยู่ในแจกันนำมาจากไหน) 打八點鐘起, 他便趴在桌子上寫啊, 寫啊…… (ตั้งแต่แปดโมงเริ่มมา เขาก็นั่งที่โต๊ะเขียนแล้วเขียนเล่า) เป็นต้น แต่ต่างกันตรงที่คำ “打” นั้นไม่สามารถใช้บอกจุดเริ่มต้นของการพัฒนา การเปลี่ยนแปลง และขอบเขต รวมถึงแหล่งที่มาที่เป็นนามธรรมได้ และหากคำบอกสถานที่ที่ไม่มีความเฉพาะเจาะจง ก็ไม่สามารถใช้ได้เช่นกัน (盧福波, 2003:106-107)

สำหรับการวางตำแหน่งของคำ “打” ในประโยค พบว่ามี การวางตำแหน่งเหมือนกับคำ “從”

คำ “打” เป็นภาษาจีนถิ่นเหนือ (劉月華, 2001:64) ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของภาษามาตรฐาน แต่ภาษาในถิ่นเหนือนี้อิทธิพล ต่อภาษาพูดในภาษามาตรฐานของชาวจีนในแถบภาคเหนือและภาค ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศจีนพอสมควร เราจะไม่เห็นคำ “打” ไปปรากฏคู่กับคำที่เป็นภาษาเขียนและในประโยคที่เป็น ทางการ (盧福波, 2003:106-107) อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าแทบไม่ ปรากฏการใช้คำ “打” ในภาคใต้ของประเทศจีน การที่จะสรุปว่า คำ “打” เป็นส่วนหนึ่งของภาษามาตรฐานหรือไม่ยังเป็นประเด็นที่ ต้องถกเถียงกันต่อไป แม้คำ “打” เป็นคำที่ผู้เรียนชาวไทยน้อยคนมี ความคุ้นเคย แต่ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นว่า ยังมีชาวจีนอยู่ส่วนหนึ่งที่ นิยมใช้คำ “打” สื่อสารกันอยู่ทั่วไป

2.5 คำ “向”

คำ “向” ในความหมายเทียบเท่าคำ “จาก” มีอยู่หน้าที่เดียว คือบอกเป้าหมายของการกระทำหรือการเคลื่อนที่ (方麗娜, 民國 91 年: 64) โดยหลังคำ “向” มักเป็นบุคคลหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ เสมือนบุคคล ซึ่งเป็นเป้าหมายของการกระทำ และเป้าหมายนั้นมัก เป็นผู้ที่จะสามารถให้ประโยชน์กับประชาชน และผู้กระทำการใน ประโยค คำ “向” ยังสามารถใช้คำ “กับ” ที่มีความเท่าเทียมกับคำ

“จาก” แทนได้ เช่น 他們挨家挨戶地向百姓收錢。(พวกเขาได้รวบรวมเงินจากประชาชนที่ละบ้าน ๆ) 她向經理提出這個問題時碰了一鼻子灰。(เขาได้รับการปฏิเสธจากผู้จัดการเมื่อเขาได้เสนอปัญหานี้ขึ้น)

นอกจากนี้ เมื่อใช้คำ “向” แสดงถึงเป้าหมายของพฤติกรรม การกระทำ คำกริยาที่อยู่ด้านหลังจะสื่อความหมายไปในทางการสื่อสาร (說) โดยแบ่งเป็นการสื่อสารทางคำพูด เช่น คำ “說 (พูด)” คำ “問 (ถาม)” คำ “道歉 (กล่าวขอโทษ)” คำ “賠禮 (ขอโทษ ขออภัย)” คำ “提出 (เสนอขึ้น)” คำ “打聽 (สืบข่าว สอบถาม)” คำ “訴說 (เล่า)” คำ “介紹 (แนะนำ)” “要求 (ขอร้อง เรียกร้อง)” คำ “請求 (ขอร้อง)” คำ “報告 (รายงาน)” คำ “要 (ต้องการ)” คำ “討還 (ขอคืน)” คำ “借 (ขอยืม)” เป็นต้น เช่น 你不要向別人借錢。(คุณอย่ายืมเงินจากคนอื่น) และการสื่อสารที่ไม่ใช่คำพูด เช่น “瞭解 (เข้าใจ)” คำ “指出 (ชี้ให้เห็น)” คำ “表示 (แสดง)” คำ “學習 (เรียน)” เป็นต้น เช่น 我們不能等待大自然的恩賜，我們的任務是向大自然索取。(พวกเราไม่สามารถรอคอยการให้ของธรรมชาติ หน้าที่ของพวกเราคือการขอเอาจากธรรมชาติ) (劉月華, 2001: 300) คำกริยาเหล่านี้ มีบางคำเมื่อใช้ร่วมกับคำ “向” แล้ว หากแปลเป็นคำ “จาก” จะดูไม่เหมาะสม จึงต้องใช้คำ “กับ” แทน จึงจะดูเหมาะสมกว่า เช่น 請你

把事情經過向對大家說一下。(ขอให้คุณนำเรื่องไปพูดกับทุกคนหน่อย)

คำ “向” ในบริบทนี้ เมื่อพิจารณาคำดับคำในประโยค พบว่าตำแหน่งคำ “向” เหมือนกับคำ “從” และคำ “向” เป็นคำที่นิยมใช้ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน

2.6 คำ “於”

คำ “於” สามารถใช้ในความหมายว่า “จาก” หรือความหมายใกล้เคียงกับคำ “จาก” ได้ ทำหน้าที่บอกจุดเริ่มต้นของสถานที่ บอกแหล่งที่มาทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม และยังบอกเป้าหมายของการกระทำและการเคลื่อนที่ได้อีกด้วย (盧福波, 2003:626-627)

คำ “於” มักใช้ตามหลังคำกริยา ทำหน้าที่เป็นส่วนเสริมกริยา สามารถใช้คำ “จาก” เทียบความหมายได้ คำ “於” มักจะอยู่ด้านหลังคำกริยาพยางค์เดียว และคำที่อยู่หลังคำ “於” มีอยู่สองชนิด ได้แก่ ชนิดแรกเป็นคำบอกสถานที่ ซึ่งเป็นรูปธรรม เช่น 我畢業於朱拉隆功大學。(ฉันจบการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) และชนิดที่สองเป็นคำแสดงทิศทาง (方向) แจ่มุม (方面) เป้าหมาย (對象) และสาเหตุ (原因) ของการกระทำหรือสภาวะการณ์ ซึ่งล้วนเป็นนามธรรมทั้งสิ้น (盧福波, 2003:626-627) เช่น 天才出於勤奮。(พรสวรรค์เกิดจากความขยันหมั่นเพียร)

苦於沒有辦法。(ทุกข์ทรมานจากการไร้ซึ่งหนทาง) 樂於助人(มีความสุขจากการช่วยเหลือผู้คน) เป็นต้น

คำ “於” เป็นคำภาษาจีนโบราณที่ยังคงปรากฏการใช้ในภาษาปัจจุบัน นิยมใช้ในภาษาเขียน และใช้ในระดับทางการ (盧福波, 2003: 625)

3. สรุป

คำพบทภาษาจีนที่สื่อความหมายเทียบเคียงได้กับคำว่า “จาก” มีอยู่หลายคำ แต่ละคำล้วนมีความแตกต่างอยู่หลายประการ ทั้งลำดับคำในประโยคที่ไม่เหมือนกัน ขอบเขตของความหมายที่ไม่เท่าเทียมกัน ระดับภาษาและเงื่อนไขของลักษณะภาษาที่ต่างกัน จึงอาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภาษาจีนของผู้เรียนชาวไทย เนื่องจากภาษาไทยมีคำพบท “จาก” เพียงคำเดียวเท่านั้นที่ใช้ได้เกือบทุกกรณี ผู้วิจัยได้สรุปออกมาเป็นตาราง โดยเครื่องหมายบวก (+) หมายถึงสามารถใช้ได้ และเครื่องหมายลบ (-) หมายถึงไม่สามารถใช้ได้ ดังนี้

ตารางแสดงการเปรียบเทียบหน้าที่ การใช้ และความหมายของคำบุพบทในภาษาจีนที่สื่อ

ความหมายเทียบเคียงได้กับคำว่า “จาก” ทั้ง 6 คำ

คำบุพบทที่สื่อความว่า “จาก” หน้าที่และการใช้	從	由	自	打	向	於	เมื่อแปลเป็น คำ “จาก” ใน ภาษาไทย	คำไทยที่สามารถ ใช้แทนคำ “จาก” ได้
1. บอกจุดเริ่มต้นของสถานที่								
1.1 สถานที่ที่เป็นรูปธรรม	+	+	+	+	+	+	+	ไม่มี
1.2 สถานที่เป็นนามธรรม	+	+	+	+	-	+	+	ไม่มี
2. บอกจุดเริ่มต้นของเวลา	+	+	+	+	-	+	-	เริ่มจาก, นับจาก, ตั้งแต่, นับแต่, นับตั้งแต่, แต่, ต่อ แต่
4. บอกจุดเริ่มต้นหรือขอบเขต การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงของ สรรพสิ่งต่าง ๆ และเหตุการณ์ที่ เกี่ยวข้องถึง	+	+	+	-	-	-	+	ไม่มี
5. ใช้ร่วมกับคำอื่นประกอบขึ้น เป็นคู่คำตายตัว	+	+	+	+	+	-	+/-	เริ่มจาก, นับจาก, ตั้งแต่, นับแต่, นับตั้งแต่, แต่, ต่อ แต่, เมื่อกล่าวถึง, สำหรับ
6. บอกแหล่งที่มา								
6.1 แหล่งที่มาเป็นรูปธรรม	+	+	+	+	-	+	+	ไม่มี
6.2 แหล่งที่มาเป็นนามธรรม	+	+	+	+	-	+	+	ไม่มี
7. บอกสถานที่หรือเส้นทางที่ ผ่าน	+	+	+	+	-	-	+/-	อาศัย
8. บอกส่วนประกอบ (ใช้ร่วมกับ คำอื่น)	-	+	-	-	-	-	+	(ประกอบ) ด้วย, (ประกอบ) โดย
9. บอกสาเหตุ	-	+	-	-	-	+	+/-	โดย
10. บอกผู้กระทำ	-	+	-	-	-	-	+/-	โดย
11. ใช้ให้เห็นถึงเป้าหมายของ การกระทำหรือการเคลื่อนที่	-	-	-	-	+	+	+	กับ

12. ระดับภาษา								
12.1 มีลักษณะเป็นภาษาพูด	+	-	-	+	+	-	+	ไม่มี
12.2 มีลักษณะเป็นภาษาเขียน	-	+	+	-	+	+	-	แต่
12.3 มีลักษณะเป็นภาษาถิ่น	-	-	-	+	-	-	-	แต่
13. การลำดับคำ								
13.1 เกิดหน้าคำกริยาทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของภาคแสดง	+	+	+	+	+	-	+	ไม่มี
13.2 เกิดหลังคำกริยาทำหน้าที่เป็นส่วนเสริมกริยา	-	-	+	-	-	+	+	ไม่มี

*คำเหล่านี้สามารถใช้ได้ทั้งมีและไม่มีคำแสดงจุดสิ้นสุด

**บังคับให้ต้องมีคำแสดงจุดสิ้นสุดเสมอ หากด้านหลังไม่มีคำบอกจุดสิ้นสุด จะไม่สามารถใช้ได้

หมายเหตุ ช่องตารางที่ระบายสีดำ แม้จะใช้ในหน้าที่ดังกล่าวได้ แต่ไม่มีตัวอย่างในบทความ เพราะไม่สามารถสื่อความหมายเป็นคำ “จาก” ได้ จึงไม่นำมาวิจัย

จากตารางจะเห็นได้ว่า ข้อ 1 ข้อ 2 และ ข้อ 6 หากไม่นับรวมคำ “向” แล้ว ทุกคำสามารถใช้อธิบายจุดเริ่มต้นของสถานที่ จุดเริ่มต้นของเวลา และแหล่งที่มาได้ทั้งสิ้นโดยสามารถใช้แทนกันได้ แต่ต่างกันที่คำ “從” คำ “由” และคำ “打” จะอยู่หน้าคำกริยาตามข้อ 13.1 คำ “自” วางได้ทั้งหน้าและหลังคำกริยาตามข้อ 13.1 และ 13.2 และคำ “於” จะวางหลังคำกริยาได้เท่านั้นตามข้อ 13.2 แต่มีข้อแตกต่างเพียงเล็กน้อยตรงที่หากใช้คำ “จาก” สื่อถึงการบอกจุดเริ่มต้นของเวลา อาจไม่สอดคล้องกับความนิยมการใช้ภาษาของคนไทย จึงต้องใช้คำอื่นแทนดังตารางด้านบน อย่างไรก็ตาม คำ “向” ถึงแม้ไม่สามารถใช้ในบริบทเหล่านี้ได้ แต่ให้สังเกตในข้อ 11 คำ “向” ใช้อธิบายเป้าหมายของการกระทำและการเคลื่อนที่ ก็สื่อ

ความหมายว่า “จาก” ได้เช่นกัน จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนชาวไทยเกิดความสับสนในด้านการใช้ เนื่องจากในภาษาไทยมีคำ “จาก” เพียงคำเดียวที่มีความหมายในบริบทเหล่านี้ได้

บรรณานุกรม

หนังสือ

- 丁崇明. (2009). **現代漢語語法教程**. 北京: 北京大學出版社.
- 劉月華、潘文娛、故韓. (2001). **實用現代漢語語法 (增訂本)**. 北京: 商務印書館.
- 盧福波. (2003). **對外漢語常用詞語對比例釋**. 北京: 北京語言大學出版社.
- 盧福波. (2011). **對外漢語教學使用語法**. 第 2 版. 北京: 北京語言大學出版社.
- 中國社會科學院研究所詞典編輯室編. (2002). **現代漢語詞典: 漢英雙語**. 北京: 外語教學與研究出版社.

บทความ

- 方麗娜. (民國 91 年). **介詞語法教學探析——以國中《國文》為範例**, 《國立臺南師範學院. 南師學報 (第 36 期)》: 45-68.
- 李衛中. (2009). **介詞“從”表空間起點時使用上的優先性考察**, 《理論月刊 (第 8 期)》: 109-112.

อินเทอร์เน็ต

Kingsoft Corp. iCIBA 句庫：雙語例句——向. [2014-02-15]. 取

自： <http://dj.iciba.com/%E5%90%91-1.html>.

Kingsoft Corp. iCIBA 句庫：雙語例句——由. [2014-02-15]. 取

自： <http://dj.iciba.com/%E7%94%B1-1.html>.

Kingsoft Corp. iCIBA 句庫：雙語例句——自. [2014-02-15]. 取

自： <http://dj.iciba.com/%E8%87%AA-1.html>.

ABSTRACT

A Comparative Study of Preposition in Mandarin Chinese Which Is Equivalent to the Word “Chak (จาก)” in Thai

Phuwaamate Laobovornsetthi

There are many prepositions in Mandarin Chinese which their meaning can, sometimes, substitute with the word “Chak (จาก)” in Thai, such as 從, 由, 自, 打, 向, 於, 自從, 自打, 打從, 從打 and so on. According to this article, the researcher chose 6 words for studying which are 從, 由, 自, 打, 向, and 於 forasmuch as we found the word “Chak (จาก)” in Thai can use comparable multiple meaning in Chinese preposition not only 從 but also in 6 words of prepositions in Mandarin Chinese. Some words can use interchangeably in any cases inasmuch as the meaning are similar, but, in fact, they are different because of scope definition is unequal. Thus, this article is focused on meaning of 6 words of prepositions in Mandarin Chinese and compares the difference of each word which gives an example and analyzes to enable the students to apply correctly.

Keywords: *Comparative Study, Preposition in Mandarin Chinese, The word “Chak (จาก)” in Thai*